

VOGELRONDE VAN NEDERLAND

Op i Augustus 1964 vertrokken wij, Ad Hartog, Aad de Jong en Frits Versluijs, om een trektocht door Nederland te maken, die 3 weken zou duren.

Ons eerste reisdoel was de Biesbosch. Onderweg werd nog even Oudewater aangedaan waar drie jonge Ooievaars druk bezig waren met vleugeloefeningen op en rond het nest. Bij Werkendam zagen we nog een grauwe franjepoot vliegen, wat voor ons een dubbele vreugde was, aangezien volgens de Avifauna van Nederland de eerste waarnemingsdatum 5 Augustus 1956 te Berooskerke was, maar verder ging de dag zonder schokkende dingen voorbij.

De eerste dag in de Biesbosch leverde enkele leuke soorten op n.l. 1 Pupperreiger, Zomer- en Wintertalingen, 2 Watersnippen, enkele Groen-, Zwarte-, en Bosruiters, 1 Zwarte Stern, 1 Turkse Tortel, 1 grote bonte Specht, enkele zingende grote- en kleine Karakieten en op een graanopper een grauwe Klauwieren paartje.

De tweede dag alhier (3 Aug.) leverde meer op. 's Morgens werden we door een luidkeels zingende grauwe Klauwier, die recht voor onze tent in een knotwilg zat, gewekt. Behalve de soorten van de vorige dag zagen we ook nog 2 Witgatjes, 1 Wielewaal, 1 Snor, ongeveer 10 Krakeenden en een overvliegende Roerdomp. Met onze boot bleven we even stil liggen bij een zingende Matkop, maar veel aandacht konden we hieraan niet schenken, want rond onze boot bleef een vreemd uitziende vogel vliegen en na hem bekeken te hebben, kwamen we tot de conclusie: Dit is een Griel! We konden hem ongeveer twee minuten uitstekend bekijken. Zeer opvallend waren de niet geheel witte, dubbele vleugelstreep en de typische oogstreep, welke hem een beetje vreemd de wereld in doet kijken.

Vervolgens voeren wij een smal kreekje in, waar, toen we nog maar enkele meters gevaren hadden, een Ijsvogeltje vlak voor de boot wegschoot en weldra om een bocht verdween. Verder zagen wij die dag nog een spotvogel en een 70-tal Ringmussen.

's Avonds begaven we ons naar de plaats waarvan Ad zich herinnerde, dat er ieder jaar een Kwak broedde. Deze plaats was vanwege het lage water nog maar netaan te bereiken en toen we er waren lag de boot dan ook muurvast op de bodem van de Biesbosch. Hier konden we nog even genieten van de verrukkelijke nachtegaalachtige zang van het Blauwborstje en de balts van het Oeverloperkje.

In de schemering begon vlak bij ons een Ransuilmannetje te roepen en een Ransuiljong te bedelen en terwijl we zaten te genieten van een heerlijke kop koffie, zagen we de eerste Kwak overvliegen, een gedrongen reigertje, dat in de vlucht geen lange uitstekende poten heeft. Weldra bleek, dat we hier niet met een kwakkenbroedsel maar met meerdere hadden te doen. Overal hoorden we nog niet vliegvlugge jonge Kwakken uit de bomen fladderen, op de grond vallen en hard wegrennen. Ook het geroep van de oude- en het gebedel van de jonge Kwakken, later op de avond was niet van de lucht.

De volgende dag vertrokken we naar Venray in Limburg. Onderweg zagen we slechts enkele leuke soorten zoals; 1 Torenavalk, 1 Kuifleeuwerik, 1 gekr. Roodstaart, 1 grauwe Vliegenvanger, 1 bonte Vliegenvanger met jongen, 3 Matkoppen en vrij veel Geelgorzen. Van Venray reden we op 5 Augustus naar Heythuizen, omdat ons ter ore was gekomen, dat hier een Bijeneter broedde, het eerste broedgeval voor Nederland! Het eerste wat we hoorden, toen we aangekomen waren bij de zandafgraving waarin hij broedde, was een melodius ruuh-ruuh, dat afkomstig hleek te zijn van de Bijeneter. Hoog in de lucht zagen we hem jagen tussen de Oeverzwaluwen. Elke beschrijving van deze felgekleurde "exotische" vogel is m.i. overbodig. De vrouw van de jachttopzieher in dit gebied vertelde ons, dat juist de vorige dag 2 jongen waren uitgevlogen en we zagen later op de middag inderdaad een jong samen met zijn ouders vliegen. Het nest van de Bijeneter was, net als dat van de Oeverzwaluwen, uitgegraven in een steile zandwand. Voor het nest waren twee palen in de grond geslagen, waartussen een draad was gespannen. Tegenover het nest, bovenaan een afgegraven wand, stonden enkele struiken, waartussen wij gingen liggen. Van tijd tot tijd kwam de Bijeneter op de draad zitten, zodat we deze prachtige vogel op een afstand van ongeveer 40 meter konden bekijken.

De vogelsoorten, die wij hier verder nog zagen waren: 1 Buizerd, 1 gele Kwikstaart en veel Boompiepers. Al vogelend gingen we, na deze fantastische middag, weer terug naar Venray en zagen en hoorden onderweg nog enkele Kwartels, 1 Turkse Tortel en een paar Kuifleeuweriken. 1 Grote Lijster, 1 zwarte Roodstaart, 1 Matkop, 1 Boomkruiper, enkele Ringmussen en 1 Wielewaal.

Ook 6 Augustus bleven we in de omgeving van Venray vogelen. De soorten die we die dag zagen waren; Wintertaling, Slobeend, 4 grauwe Kiekendieven, 1 Tortelduif, enkele Turkse Tortels, Huiszwaluw, vrij veel Tapuiten en Roodborsttapuiten, gele- en witte Kwikstaarten, zwarte Roodstaart, een Paapje en 3 Rietgorsen.

Als derde reisdoel hadden we met het oog op de zoogdieren Laag Soeren gekozen, waar we van 7 Aug. t/m 9 Aug. zijn gebleven. De leukste vogelsoorten, die we hier bijna elke dag konden zien: waren: Buizerd, Sperwer, groene Specht, grote bonte Specht, Zwarte Specht, grote Lijster, zwarte- en gekraagde Roodstaart, zwarte Mees, Kuifmees, Glaskop, Matkop, Staartmees, veel Boomkruipers en Boomklevers en Ringmussen.

Op de ochtend van ons vertrek, toen we in eenhoogzit naar wat wilde zwijnen, reeën, een edelhert en een vos zaten te kijken, zagen we nog 2 Fluiters, 1 Braamsluiper en een paar Goudhaantjes.

Over de dagen die nu volgen (10 t/m 12 Aug.) is weinig te vertellen, omdat de regen ons noodzaakte binnen te blijven. Het enige vermeldenswaardige is een Nachtzwaluw, die we op de avond van 10 Aug. hoorden op het landgoed Junne bij Ommen.

13 Augustus reden Ad en Frits door naar Dwingelo, terwijl Aad terug ging naar Hoenderloo, om zich bij zijn vriend Frits de Jong te voegen. De eerste vogelsoort, die wij, Ad en Frits, zagen toen we ons kamp aan de rand van de Dwingeloose Heide opsloegen, was een blauwe Kiekendief. Toen we s' avonds nog even de heide opgingen zagen we nog 1 Watersnip, 1 Wulp, vrij veel Witgatjes, 2 Bosruiters, 1 Tureluur, 1 Groenpootruiter, 1 Holenduif, enkele Goudhaantjes en toen we nog even bij een vennetje naar wat Grutto's stonden te kijken, vloog er een Velduil door ons beeldveld en bleef ongeveer 5 minuten bij ons in de buurt jagen.

De soorten, die we hier de eerstkomende dagen zouden zien zal ik hier even in het kort opnoemen;

14 Aug.; Veel winter- en enkele zomer Talingen, 1 Krakeend, Slobeenden, ongeveer 20 Tafeleenden, 2 Wespindieven, die lang over de grond naar voedsel aan het speuren waren Mannetje en vrouwtje bruine Kiekendief, 1 mannetje blauwe Kiekendief, 5 Watersnippen 20 Wulpen, 2 Regenwulpen, Bos-, zwarte- en Groenpootruiter, 3 bonte strahdlopers, 1 Kieganen, 3 groene Spechten, 5 Goudhaantjes en toen we door een vennetje achter een juist ingevallen Poelsnip aanwaalden, streek vlak bij ons in het ven een grauwe Gans neer. Beide vogels konden we vrij lange tijd zeer goed bekijken.

15 Aug.; Op Krakeend, Wespindief, Regenwulp, Poelsnip en grauwe Gans na zagen we alle soorten van de vorige dag plus nog 1 Dodaars, 1 Kuifeend, 1 Korhoen, 4 zwarte Sterns 3 grote Lijsters, 1 Tapuit, 1 Roodborsttapuit, 1 Paapje, 1 grauwe Vliegenvanger, 2 Matkopjes en ongeveer 6 Geelgorsen.

Van de Dwingeloose Heide reden we op 16 Aug. naar Ameland. Reeds bij de aanlegplaats van de veerboot deden we onze eerste leuke waarnemingen;

Bontbekplevieren, Steenlopers, 1 Watersnip, 3 rosse Grutto's, 4 Dwergsterntjes en 1 Kluut, Tijdens de overtocht zagen we op het wad nog een grote Burgemeesterdie, zoals wij later verhamen, hier overzomerd had. Op 17 Aug. gingen we naar het Oerd, het oostelijk deel van Ameland, een uitgestrekt duinterrein met enkele plassen, dat aan de ene zijde begrensd wordt door een grote zandplaat, het Hon en aan de andere zijde door de wadden. Hier volgt een lijstje van de soorten, die we deze dag in dit gebied zagen; 4 Wintertalingen, 1 Zomertaling, 4 Tafeleenden, 7 Slobeenden, 1 Eidereend, Bruine, Blauwe en Grauwe Kiekendieven, 15 Torenavalken, 50 Steenlopers, 2 Bontbekplevieren, 2 Zilverplevieren, 150 rosse Grutto's en 1 Dwergstern.

Maar de mooiste en meest bijzondere soort die we die dag op Ameland zagen was toch wel de Roodpootvalk.

Het was ongeveer half drie, toen aan de voet van het duin, waar wij op stonden een roofvogeltje wegvloog en ongeveer 50 meter verderop op een zanderige duinkan neerstreek. We konden met onze 7 en 12x 50 kijkers zien, dat bovendien, borst en staart erg donker van kleur en de grote slagpennen lichter waren, maar dat was dan ook alles, want hij vloog weg en we zagen hem niet meer terug.

Om half vijf begonnen we, allebei apart, omdat we dan meer kans zouden hebben hem terug te zien, het gebied systematisch te doorzoeken. Om ongeveer half zes zag Frits hem vliegen, maar hij werd er niet veel wijzer van, maar om kwart over zes had Ad geluk. Toen hij even rustig, met zijn 12 x 50 kijker, naar een paar Torenavalken stond te kijken, ging, op nog geen 30 meter afstand bij heen vandaan de Roodpootvalk in een struik zitten en liet, terwijl Ad de zon in de rug had, zich bijna 3 minuten rustig bekijken. Duidelijk kon Ad de rode poten, rode broek- en onderstaartveren en zelfs het oranje gele oog zien.

De volgende dag, 18 Aug. brachten we, met het oog op de Roodpootvalk, eveneens in dit gebied door, maar het grootste gedeelte van de dag verbleven we toch in de nabijgelegen weidegebieden, doorsneden met geulen, die in open verbinding staan met de zee. De voornaamste soorten die we hier zagen waren; 5 Zomertalingen 1 Smient, 2 grauwe Kiekendieven, 20 Torenavalken, 30 Bontbekplevieren, 1 Steenloper 20 Watersnippen, 20 Rosse Grutto's, 1 Bosruiter, 10 Oeverlopers, ongeveer 100 Groenpootruiters, 1 Temminckstrandloper, 1 Noordse Stern, kleine Mantelmeeuw (britse en skandinavische vorm), 7 Tapuiten en 1 Paapje.

Op 19 Aug. doorkruisten we het westelijk deel van Ameland. Bij een voormalige eendenkooi, die geheel verland was zagen we: 2 grauwe Klauwieren, 1 kleine Karekiet, 2 Spotvogels, enkele Fitissen en Tjiftjaffen en 2 bonte Vliegenvangerd.

Op de rest van west Ameland zagen we, behalve alle soorten van de voorgaande twee dagen, ook nog: 5 Kuifeenden, 2 bruine Kiekendieven, 2 Strandplevieren, 1 Witgatje, 4 zwarte Ruiters, 5 kleine Strandlopers, 3 Temminckstrandlopers, bonte Strandlopers, 3 Drieteenstrandlopers, 1 noordse Stern en vrij veel Dwergstern-tjes.

Helaas was dit het eind van onze vakantie, want door de slechte bootverbindingen en de storm, waar we s'nachts mee te kampen hadden, konden we niet meer op tijd naar het Blagzand komen, zodat we noodgedwongen naar Amsterdam zijn gefietst (onderweg bij Marrum hadden we nog 2 Putters en een Boornvalk), maar ondanks dat hebben we een fantastische vakantie met enkele spectaculaire soorten gehad.

Ad Hartog

Frits Versluys

Geuzenstraat 37 II (tel. 186330)

Amsterdam.